

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre . . . 12 korona.
 fél évre . . . 6 „
 negyed évre . . . 3 „
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
 könyvkereskedő, a kinél a lap kiadóhivatala van.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
 milliméter-árszabás szerint a
 Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Szemle.

Már-már ott állott a dolog, hogy Kossuthot vagy leszavazzák, vagy magukkal ragadják a Hollók. És íme másnap Kossuth Neptun Quos egoja lecsendesítette a hullámokat, a nap ragyog, a tenger szeliden simul a zöldelő, virágos partokhoz és a haragos czápák, a fojtogatásra kész polypok s a zavart festő tintahalak helyett vidám delfinek szökellésében gyönyörködhetnek a haza idegessé vált polgárai.

Hogyan lehetséges ez? Ezt megmagyarázza egy előkelő függetlenségi, aki nagyon jól ismeri a párt dolgait.

„Csekély kivételt nem tekintve, a képviselőket semmi érdek sem köti a fővároshoz. Tehát ha nincsen ülés, mindenki hazamegy. Itt marad egy kisebbség, de ez is rendszerintelenül jön fel a pártkörbe. Nagyon könnyen megeshetik tehát, hogy egy-egy este olyan férfiak csoportja verődik össze, a kik az egész párt meggyőződését még korántse tükrözik vissza s még a jelenlevők komoly részére is áll az, hogy nem szívesen elegetnek bele az olyan lármázók erőlködéseibe, a kik hajlandók minden okos és mérsékelt embert legalább is másodosztályu hazafinak megtenni, ha nem éppen hazáárulónak. Vagyis a józan elemek túlyomó része távol van, a jelenlevő része meg ritkán hajlandó hangpróbára kelni a többi jelenlevővel.

De mikor azután arra kerül a sor, hogy dönteni kell, akkor mindenki férfiasan megnyilatkozik s akkor jön azután a lapok ámulása, hogy íme, „nem ez volt tegnap a párt kedve“.

Most is így történt a dolog. Mikor az intéző bizottsági ülésen gégejük veszélyeztetése nélkül elmondhatták az emberek a nézeteiket, egyszerre kiszült, hogy a túlyomó

nagy többség teljes lélekkel Kossuth Ferenczet követi tuskön-bokron át s még csak szó sem lehet arról, hogy döntő perczen Justh Gyula valami csekély töredéknél többre számíthatna Kossuthal szemben. Ime, az intéző bizottság egyhangulag határozta el, hogy mellőzi a Ház összehívását, miután Kossuth kereken ellene nyilatkozott s az intranzigensek is szépen deferáltak a pártvezér akaratának.

Nem is igaz, hogy Kossuth nem vezeti a pártját. Az ő konziliáns uri modorát értették félre némelyek, a mikor azt hittek, hogy terrorizálhatják s meggondolatlan taktikájuk számára végeredményben is magukkal ragadják. Justh Gyula szenvedélyes modora, nagy kijelentései egyfelől, s Kossuth konziliáns, tartózkodó magatartása másfelől keltették azt a hitet a közönségben, valamint a párttagok túlyomó többsége előtt, a kik ezen a helyzeten már kétségbe kezdtek esni, mintha Justh vezetne a pártban. Szó sincs róla. A párt túlyomó többsége elíteli Justh Gyulát azért, hogy magatartásával azt a látszatot engedte kelteni, mintha Kossuth már tartaná kezében a párt gyeplőt, a mire egyebként a többség nézete szerint vissza kell vezetni azt, hogy Bécsben talán nem tulajdonítottak utóbbi időben oly súlyt Kossuth pártvezéri előterjesztésének, mint a mennyit tulajdonítottak volna akkor, ha a Justh-féle helytelen föllépés elmarad, mert kétségtelen, hogy az uralkodó előtt kevés értékkel bírhat az olyan vezér, a ki nem vezet, hanem vezetettik s adott esetben nem tud garanciát vállalni azért, a miben az uralkodóval megegyez.

A függetlenségi párt intéző bizottsága elhatározta, hogy maradjon minden változatlanul őszig, anélkül, hogy a többi illetékes tényezőt megkérdezte volna, s azt hitte, hogy ebbe a király is, a 67-esek is beletörőd-

nek. Ma pedig kitűnt, hogy ez a halasztás a bank-kuruczokon kívül — akik sehogysem akarnak ellenzékbe menni — nem kell senkinek. A király okvetlenül megkívánja, hogy még a következő hetekben dűlőre kerüljön a válság s hogy a koalíció sürgősen váltsa be a paktumban lefektetett kötelezettségét: csinálja meg haladéktalanul az új választási törvényt. Az alkotmánypártban azt hiszik, hogy ha a függetlenségi párt legközelebbi értekezleten elfogadásra kerülő határozati javaslat és manifesztum ragaszkodik az önálló banknak 1911-re való föllállításához és a tiszta függetlenségi kabinethez, akkor a helyzet véglegesen tarthatatlanná válik.

Nagy a politikai válság. A találgatások egész tömege találkozik az álhírek egész tömegével is örülnek egymásnak. A szokásos csendes nyári kánikula helyett izgalmas napok köszöntenek be.

Ebben a várakozásban szinte észrevétlen marad a sok nagy dolog között, a kicsinyiségenél fogva szinte eltűnik egy érdekes tény. Nem diplomaták csináltak, nem államférfiak forgolódnak benne: egyszerű ácsok mozgalma ez Nagyváradon. Nem is valami nagy a dolog. Nem is valami nagyot tettek. Saját benső egyleti ügyeikről intézkedtek csak. Mégis jelentősége van neki. Miért? Mert a nagyváradi ácsok testületileg kimondták, hogy nekik már elég volt a központi országos szocialista szervezetből és ennél fogva kilépnek belőle, egyben és egészben, mint testület.

Ez nagyon jellemző tünet. Kezdődik a kiválás procezzusa. A szocialista országos szervezet nem elégíti ki azok igényeit, akik a fenntartásának részesei voltak. Akik nehez munká árán szerzett pénzükből meg lehetős nagy adót fizettek neki.

TÁRCZA.

„Mihály vajda vagy a Hítségés.“

Erdélyi nemzeti történetekből készült
 vitézi érzékeny dráma
 négy felvonásokban.
 Szerzette **B. S.**

„Semper enim Deus iustus ultionum iras.“

(Eredeti kézirat, a Bethlen-kollégium könyvtárában.)

Nem valami híres író, s nem valami jeles művet ismertettek; mégis ez a mű és szerzője megérdemlik, hogy Enyeden, enyedi lapokon, megemlékezzünk rólok.

A **B. S.** kezdőbetűk egy nagyon szorgalmas és a XVIII. század végen főleg a kolozsvári színészetpártoló lelkes magyar közönségtől jól ismert dramairó nevének rejtik.

Ez kövesdi Boer Sándor, erdélyi, gondolom, tordavármegyei nemes származású földbirtokos és több megye táblabírája volt. Költeményeket írt a Mindenes Gyűjteménybe

(1789). Az I. Ferencz császár 60-dik születésnapjára kiadott emlékkönyvben német üdvözlő verse van. Az 1792—94. évekből hét színműve jelent meg nyomtatva az Erdélyi Játékos Gyűjteményben; Shakspeare Othelloját is fordította. Mindezek Kolozsvárt és Budán, melegeben, színpadra kerültek. De azután több mint harmincz éven át, ugy látszik, semmit sem adott nyomtatás alá. Az 1825-ben föllendült nemzeti érzések és haladási törekvések hatása alatt, 1827-ben a Tudományos Gyűjteményben szót emel és a maga eddig készített összes nemzeti darabjait ingyen felajánlja hazai könyvtárainknak, kiadásra. Ezt az ajánlatot versben is megismétli a Felső M. O. Minerva 1827. májusi számában:

Nem szüke-e itten a nyomtató sajtók?
 Mellyben igazítást én is rég óhajtok.
 Látván, hogy a munkás elmék ennél fogva
 Ugy elfojtának, mint ha ülnének fogva,
 Csak nálam is szinte negyven irás darab
 Haver nyomtatatlan, bezárva mint a rab.
 Többnyire nemzeti jeles történetek
 Közül nagy munkával játékokká lettek.
 Éfféléknek másutt sok pénz lenne bérek,
 De én itt érettek keveset sem kérek,
 Végának a spanyol theatrom számára
 Készült verseinek oly nagy volt az ára,

Hogy a játszóknak annyi aranyat adtanak,
 A mennyit azok a fontban lenyomtanak.
 Az én játékimat ingyen megkaphatja,
 Akárki, aki jól s szépen könyomtattja.

Mindamelletts nyomtatatlanul maradtak ezek a darabjai, a melyek többnyire a történetekből, leginkább Erdély történeteiből vett tárgyuak, még pedig: szomorú játékok (négy), érzékeny játékok (tizenhét), érzékeny drámák (négy), vitézi érzékeny drámák (négy), vitézi érzékeny játék és hadi érzékeny játék (egy-egy). Egyiknek sem költemény a veleje — mondja —, hanem valószággal megesett igazság, mint ezt a kutfók bizonyítják. — Alkotása módjáról így számol be: „A legkülönösebb, érzékenyebb, vitézebb és játszásra legalkalmazhatóbb történeteket kiszedegetvén, azokat egyéb nyájás jelenetekkel, változásokkal, illő személyekkel és szívet formáló beszélgetésekkel úgy megtöltöttem, hogy sem az Olvasók, sem a Nézők előtt unalmasoknak lenni nem reméllem“. Arra is igyekezett „nagy fejtöréssel“, hogy mentül kevesebb szereplő legyen a darabban, hogy a játékok könnyebben lehessen megérteni, s kisebb színtársulatok is előadhassák; leginkább pedig

Levél Balázsfalvára.

Igen tisztelt barátom!

A „Tizek” egyike!

Nem veheted rossz néven, ha az „Ellenzek” igazmondó cikkéből egy kis hangulatot nyerve, felkereslek soraimmal; s hogy a kaszinó megújított helyzete még világosabban álljon előtted, egyet-mást, amiket igaznak tudok, feltárok.

Valamikor regen az „Alsófehér” f. é. 21-ik számában „Többen” összedugvan fejüket, s a kaszinó pénzügyi helyzetére nézve olyan képet állítottak ki, melyet ha a kellő magyarázatokkal is kísérnek, alig lehet, hogy szép, de szerencsétlen országunk legnagyobb finanszióképességét figyelmét kikerül. — Úgy hallom, hogy nem is kerülte ki. — A napokban Budapesten járva, hallottam amint egy kávéházi helyiségben felháborodással tárgyaltak valami pénzemberek. Közlebb húzódnak a fényes emberekhez, s hallom a szörnyű esetet: „Meg sem járja, — mondja az egyik, — hogy olyan erők a vidéken vesszenek el!” „De kérlek, ez már még is sok, sőt érthetetlen, — mondja a másik — hogy nem látod be azt a nagy veszedelmet, mely feljövetelekkel bennünket fenyegetne!”

„Ugyan mi az?” — „Látom, hogy te nem tudod a nagy veszteség okát!”

Hallgass rám: Mikor az a balázsfalvi kaszinói híres költségvetés nyilvánosságra került, nagymestereink, Lánzy és Kornfeld összeültek, hogy megbeszéljék a dolgot.

Próbálták bevenni szárazon, vízben, ostyában és minden módon, de nem eszött le semmiképp. Aztán — tudod — az egyik befogta az orrlukjait, nagyot nyelt . . . és . . . — óh szerencsétlen pilanat! — rögtön meghalt tőle!

„Rögtön meghalt!?” — sápitoz az egyik. „Na nem épen rögtön; de csupán annyi ideje volt a halál előtt, hogy a következő testamentumot tollba mondhatta:

— „Gyerekek! én ugyan tudományos vizsgálódásaim áldozata leszek, de ez nem lesz veszteség reátok, mert a numerosok útvesztő világában egy új csillag tűnt fel, melyet évezredek óhajva várnak. Ez dicsfényvel fog övezni mindeneket, kik fényesóvjára után haladnak, sőt Bécs is csokoládés száját fog tátni, ha a magyar bank-ügy csatájában ott látja a balázsfalvi költségvetés úttörő munkáit. — Hívjátok — — — fel — — — őket . . .!” — ezeket mondván, s a balázsfalvi tétellektől megittasul lelkét utnak ereszté . . . —

(Egy újdonsült bankár csendesen, de ravaszul suttozta: Nem is alan rasz! a Vater minket is el akarja tenni láb alól . . .!)

mükedvelő diákok, a kikből a nőszerepek játszóit is kitétek.

A szerző úgy látszik, élete javát Alsófehérvármegyében lakva töltötte. Egy Nagyenyedről, 1829. januárius 4-dikén kelt, irodalmunk érdekeiről értekező levele látható eredetiben, a M. Nemz. Múzeumban.

Dramái közül ez a „Mihály vajda” című az, a melynek tárgya Nagyenyednek és környékének történetét leginkább érinti. A darab eredeti kéziratát is Enyeden őrizték meg; néhai öreg Gáspár János hagyatékából került a Bethlen-kollégium könyvtárába. Ezért, gondoltam, érdemes lesz itt ezt a darabot mint helyi érdekességűt, kivonatolva ismertetnem.

„A játék veleje a Bethlen Farkas Historiájából vevődött, az 1601-beli történetek szerint” — jelzi a szerző.

Tartalmát így veszem ki.

I. FELVONÁS.

Tordán, a Csáki István szállításán, a fegyverkezett erdélyi urak, változtatva a szót, jellemzik Erdélyország 1661-diki állapotát, s tudtukra hozzák Mihály

Letts már magyar jegybank, ép olyan bizonyossággal, mint ahogy „lett” dalárda a kaszinó kebeleiben!

De hogy el ne vesszünk a fonalat, tudod-e édes Öregem, hogy miben is áll annak a költségvetésnek a nyitja . . .? Nagy dolog ez! Röviden szólva: Hiányt mutatni ki csupán azért, hogy a zárlatnál a pénztármaradék, mint tényleges vagyon — az odaadó munka gyümölcse!! — szerepelhessen. Érdekes jelenség ez, ha tudjuk, hogy a rendes időben, arra a „Perzel féle” közgyűlésre készített költségvetést tekintélyes hasznót feltüntető maradékkal írta alá, ajánlotta volna a közgyűlésnek elfogadásra épen az a barátunk, a ki ezen utóbbi, zseniális alkotást megindokolta, elfogadásra ajánlotta a február 14-én megtartott, 21 tagból álló közgyűlésen.

Milyen megvilágosodása az elmének! Tudod azt, hogy a kaszinó jövedelmének java részét a bor jövedelme képezi. Hát ezek a „Jó Urak” fogják magukat, és a vetelárat — talán 48 fill. — kevéssel meghaladó összeget vesznek be a költségvetésbe, jóllehet minden ember tudja, hogy az a bor literenkint 1 — egy — egész koronáért fog elkelni. Tehát ahány liter, annyi tényleges korona; ez az igazság! Ok pedig lebecsültek azt a bort, és ami a pinczéjükben volt, amivel rendelkeztek, azt sem voltak képesek tényleges vagyonnak venni. Hát Te idősebb vagy, mint én: Ugyan mond meg nekem: ha én ma veszek egy csirkét 1 koronáért és 3 nap mulán fizetnek nekem azért 2 koronát, mi az en tényleges vagyonom?!

Persze, hogy le kell számítani a csirkénél a tartás díját, a borsnál a „csepegetést”, ami annál szaporább, minél nagyobb bajszról csepeg, és a mi fennmarad, az a tiszta haszon. Én így gondolom! Hát Te Öreg barátom?!

Az mondatik, hogy a közgyűlés módosította ide, t. i. a 432 kor. hiányra a költségvetést. Na talán annak a közgyűlésnek, ha megkerdezett volna olyankor, mikor niics „elbűvölve”, — pl. épen ma! — mégis volna annyi esze, hogy belássa ez igazán nemcsak tendentiosus, de egyúttal lehetetlen alapokom nyugvó számítás!

Bizonnyal olvastad ama nevezett újságban azt a „rajongó szeretetet”, mely sok „babért termelt a jó urak számára” és bizonyos fészkekéről is olvastál ugyanott. Hát erre mo dozta egyike a „Tizek”-nek: „bizony van fa, a mely nem mindenkinek terem gyümölcsöt, mert nem mindenki gondolza” és „ez az a bizonyos fecskéfészék” — a kaszinó! — a melyből a veréb kiverte a fecskét, az építőt”. Sok igazat mond az a fiú!

vajda ellen való hadi készütségüket. Jön Székely Mózesné; panaszkodik, hogy apját Fehérvárt, a zsarnok vajda fogságába vettette, és ezért, férjét nem találván itt, egyedül elsiet, hogy fogoly apját fölkeresse. Azalatt aztán, míg az urak várják Bástát, a kinek közeledtéről hirt hozának előre küldött kapitányai — megérkezik Székely Mózes és értesül a felesége elutazásáról, s ennek okáról. Megérkezik végre Basta is, hamar elkészül a hadi tervével, s rendelkezéseket ad ki az indulásra.

Enyed mellett, a Holtmaros szélén táboroz Mihály vajda. Valamely rossz álomlátása izgatja a vajdát. Egy tanácsosat küldi Tordára, az urakhoz, színeskedő üzenetekkel, azzal a reménnyel, hogy a fegyveres mérközést kikerülheti. Történik, hogy a vajdának egy kapitánya, Sztójka, foglyul ejté a Fehérvár felé siető Székely Mózesné, s a vajda Sztójkának a foglyához való minden jogát megítéli. E közben hirt hoznak a Torda felől megindult, s gyorsan közeledő hadakról. A vajda jelt adat a harcra indulásra, Miriszló felé.

(Folytatom.)

V. F.

Aztán az az önzetlen „szolgálat”. Erőből hallgassunk!! Az írás vége az újságban türelmet ker akkor, amikor már érzi a talaj mozgását a Vezérkar lába alatt. — Te jól tudod, hogy senki sem türelmetlenkedett. De hogy micsoda eredmények kerültek ki a nagy várakozás gyümölcseül: arról — bizonynyal érdekel — majd később írok. Nagy dolgokat, fájdalmas dolgokat.

Addig is légy türellemmel és küldj üdvözlöt a Bázna üdülő (?) kaszinói elnököknek!

Isten veled!

A „Tizek” másika.

Vegyes hírek.

— **Önképzőköri ünnepély.** A Bethlen-kollégium főgimnáziumának „Kemény Zsigmond önképző-köre” f. hó 13-án tartotta záró s egyszersmind jubilaris közgyűlését. Ugyanis 20 esztendővel ezelőtt történt, hogy Szász Béla, későbbi egyetemi tanár, kezdeményezésére életre keltették a 18-dik század végén keletkezett irodalmi társaságot. A nagy közönség által látogatott ünnepi gyűlést az önképzőköri zenekar játéka után Berde Károly VIII. o. elnök nyitotta meg az alkalom fontosságához mért emelkedett szellemű és lelkes beszéddel. Az év részletes történetéről Benedek Ernő VIII. o. titkár számolt be. A gyűlés ünnepi része első felében Petőfi emlékének volt szentelve; róla szólt az ének, a szavaltat és Vázarhelyi László VIII. g. o. alapos és szépen előadott tanulmánya. A jubileumi részt az önképzőköri zenekar játéka kezdte meg Sándor Jenő VIII. g. o. tanuló vezetése alatt. A népszerű „kis banda”, mely ügyes és előzékeny szereplésével már két éven át valósággal megnyerte és lekötölte közönségünket, különösen tanczos zsúrjaink közönségét, kedves népdal-csokrot mutatott be s végén ropogós csárdásával úgy fellelkesítette a teli emlékek hatása alatt is álló ifjúságot, hogy a taps és eljenzés csak a ráadásal volt megszüntethető. A kör ötvenéves multjára Jenei Endre VIII. g. o. tekintett vissza mély meggyőződésre mutató hazafias lelkesedéssel. A beszéd alapos tanulmányon épült fel, megjelölte a mult és jövő vezereszméit és a tradíciók ápolására, de egyúttal a folytonos haladásra buzdította az ifjúságot. Szilágyi Gyula VIII. g. o. Váro Ferenc egykori elnöknek „Fohász az ezredévi ünnepen” című költeményét adta elő a fehéres tartalomnak megfelelő komoly ünnepiességgel és méltósággal. A szép ünnepet a Himnusz hangjai zárták be.

— **A nagyenyedi róm. kath. hitközség** f. hó 17-én, csütörtökön délután 5 órakor a rk. elemi iskola egyik tantermében választó közgyűlést tart. Választatik egy hitközségi gondnok, tizenkét egyháztanácsos és három póttag. Választójogosultsággal bir minden önálló, nagykoru hitközségi tag.

— **A tanítóképző önképzőkörre** évzáró diszgyűlést rendezett f. hó 13-dikán a kollégium disztermében. A 14 pontból álló műsor ékesen szóló bizonyágát mutatta a képezdei növendékség lelkes munkásságának. A műsorból külön is kell emelnünk azon élvezetnél fogva, melyet a hallgatóságnak szereztek: Szabó Károly III. és Gyenge Károly IV. tanítójelöltek szavatait. A diszülés végén megható szép jelenet következett. Kolozsvárott ugyanis „Nagyenyedi mesterek társasága” alakult azon tanügyi férfiakból, kik valamikor a nagyenyedi tanítóképzőnek növendékei voltak. Ezen társaság tagjai: Barabás Endre, Zsigmond Ferencz áll. tanítóképző-intézeti tanárok, Kabán József áll. süketnéma-intézeti tanító, Varga Lajos, Kolombán György, Kertész József és Jakab József áll. el. isk. tanítók lejtettek az önképzőkör diszülésére, hogy az intézetiránt való ragaszkodásuknak és szeretetüknek kifejezést adjanak. Fej es

A ro n képezdei igazgató meleg hangú szép beszédben üdvözölte a kolozsvári vendégeket, kik közül Varga Lajos válaszolt az üdvözlő szavakra. Általános volt a meghatottság, mikor a férfi-kor delén álló tekintélyes állású férfiak szónoka könnyes szemmel és a megindulás hangján szolt a halálról és szeretetről, melylyel az alma mater iránt viselkednek. Ezen szeretetnek jeléül s ezen ünnepi alkalomra való emlékezésül 200 koronás alapítványt tettek a tanítóképző-intézeti szorgalmas növendékek jutalmazására.

— **Évzáró ünnepét** a Bethlen-kollégium f. hó 20-dikán tartja meg

— **A természetrajzi-alap** gyarapítására a következő összegek érkeztek alulírttához: özv. Kovács Józsefnek 25 kor., dr. Varró László polgármestertől 10 kor., Pap Zoltán tanártól 10 kor. Addig is, amíg a tanulók jutalmazására vagy az alap gyarapítására fordítható lesz, köszönettel nyugtazza dr. Szilády Zoltán tanár.

— **Az Apollo-Bioszkop** a héten befejezi előadásait. Nagyon sok tanulságos kép került már bemutatásra. Ilyenek a hadihajók, messzinai földrengések, papirgyártás, Pompei végnapjai, a svájci utazás, a királyi hadgyakorlat stb. Szépek még a büvös tárgy színes mozgóképek is.

— **Az állami tisztviselők országos kongresszusa.** Az 1907. évi szeptember hó 22—25. napjain Szegeden tartott kongresszus határozata értelmében a m. kir. állami tisztviselők a folyó évben Kolozsvárott fogják megtartani (III) országos kongresszusukat. A kongresszus időpontjával az orsz. egyesület igazgató-választmánya folyó évi szeptember hó 25—26. napjait tűzte ki. E napokon, az idei kongresszusnak rendkívüli fontosságát, messze kiható, nagy jelentőségét, így tehát: az azon való tömeges részvétel szükségességét a magyar tisztviselők szeltemben hangoztatják. Ezen a gyűlekezeten kell végre már megoldani a szolgálati pragmatika, a családi pótlék, a nyugdíj, az özvegyi ellátás, nevelési járulék, uti-illetmények, tisztviselői hitel stb. szanálás nélkül már-már nemzeti csapássá, végzetessé váló kérdéseit.

— **Rövid hírek.** Vlád Aurélné az igazságügyminiszter előterjesztésére kegyelmet kapott a királytól; nem kell leülnie az egyhavi fogházbüntetését, melyet azért kapott, mert a mult évben igazgató a magyarság ellen egy Szászváros melletti iskolában. — Brassót és a mellette levő Hétfalut lepkera lepte el a mult napokban; szerencsére az esős idő elpusztította a sok lepkét, mielőtt petéiket lerakhatták volna. — Brádon az aranybányákban sztrájkolnak a bányászok.

— **Felvétel a Bethlen-kollégium tanítóképzőjébe.** A nagyenyedi Bethlen-kollégium tanítóképzőjébe az 1909/10. iskolai évre az I-ső évfolyamra felvétetnek azon tanulók (összesen 30-an, első sorban reformátusok vétetnek fel), akik a polgári vagy középiskola (gimnázium, reáliskola) alsó négy osztályát sikeresen elvégezték, éptestűek, egészséges szervezettűek, 14-ik életévüket betöltötték s 17 évesnél nem idősebbek. A folyamodványokat július 5-ig kell a tanítóképző-intézet igazgatóságához benyújtani. A

folyamodványhoz a következő okmányok csatolandók eredetiben vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban: 1. Születési bizonyítvány. 2. Újraoltási bizonyítvány. 3. Iskolai bizonyítvány. a IV-ik osztály végzéséről vagy eddigi tanulmányairól. 4. Tiszti orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó egészséges, épszervezetű s a tanítói pályára alkalmas. 5. Községi bizonyítvány a szülők vagyoni állapotáról, évi adójáról, s a családfő polgári állásáról és a családtagok számáról. 6. Szülői vagy gyámi nyilatkozat arról, hogy amennyiben a folyamodó tanuló az intézetbe felvétetik, kötelezettséget vállalnak arra, hogy a növendékeket a szükséges tanszerekkel (könyvek stb.) s felszereléssel (ágynemű, fehérnemű, ruházat stb.) ellátják s érette az előirt iskolai s ételmezési díjakat pontosan fizetik.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Több pénze akkor lesz,

ha nélkülözhetetlen, olcsó és

tartós szőttesárukat

csak

a Nagyenyedi Szövőgyárból

vesz.

Arjegyzék ingyen küldetik.

Sz. 887—1909. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a buzásboosárdi gör. kath. egyház végrehajtónak Mihelozán Miklós Blága buzásboosárdi lakos végrehajtást szenvedők elleni 134 korona 76 fillér s járuléka iránti végrehajtási ügyében Mihelozán Mária férj. Mihok Jánosné, Mihelozán János kiskoru és Mihelozán Szimion kisk. buzásboosárdi lakosoknak a buzásboosárdi 258. számú tkvben A + 11. r. sz. 444., 445. hr. sz. házastelek és kertből 1/2-ed rész jutalékára 196 korona, — az A + 12. r. sz. 1714. hr. sz. kertből 1/2-ed rész jutalékára 19 korona, — A + 13. r. sz. 2359. hr. sz. szántóból 1/2-ed rész jutalékára 392 korona 50 fillér; A + 14. r. sz. alatt foglalt a 791. sz. tkv. A) lapján bevezetett közös legelőből 2255/357010-ed résznek 1/2-ed rész jutalékára 62 korona 50 fillérben megállapított kikiáltási árban; a C/2. alatt özv. Mihelozán Miklós szül. Moga Zsuzsa b. boosárdi lakos javára bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog fenntartása mellett elrendeltetik azzal, hogy a mennyiben az ingatlanért 235 korona nem ígértetnek, akkor az a C/2. alatt bekebelezett haszonélvezeti azolgalmi jog fenntartása nélkül fog eladatni, továbbá hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1909. évi június hó 28-ik napján délelőtt 10 órakor Buzásboosárd községhezánál tartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár felén illetve kétharmadán alól nem fognak eladatni.

Az, a ki a kikiáltási árnál magasabb ígérést tett, s ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, — ha ennek a köteleességnek eleget nem tesz, ígéréte figyelmen kívül marad és az árverésen mely azonnal tolytatandó, többé részt nem vehet.

Árverezni szándékozó, a kir. kincstár kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. törvényzikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek alólírott telekkönyvi hatóságnál és Buzásboosárd községhezánál megtekinthetők.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.

Balázsfalva, 1909. évi márczius hó 9. napján.

Horváth,

kir. járásbíró.

1471—1

986/1909. véghr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósgnak 1909. évi 516. számú végzése következtében dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Berkovics Béla nagyenyedi lakos javára 321 kor. s jár. erejéig 1909. évi május hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás után felülfoglalt és 1269 kor. 2 fillére becsült következő ingóságok, u. m.: 1 tölgyfaasztal, villany felszerelések, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósg 1909. évi V. 516/2. számú végzése folytán 321 kor. tőkekövetelés, ennek 1909. évi április hó 10. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 93 kor. 65 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Nagyenyeden az alporesok üzlethelyiségében 1909. évi június hó 28-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozó az ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1909. évi június hó 9-én.

Gajzágó Simon,

kir. bírósági végrehajtó.

1531—1

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

4430—1909. sz.

alisp.

Pályázati hirdetmény.

M. kir. Belügyminiszter ur 1909. évi márczius hó 27-én 3651—1909. B. M. intézkedésével Alsófehérvármegye részére 600 (hat-száz) korona évi fizetés és 200 (kettőszáz) korona évi lakpénz élvezete mellett egy új központi hivatalozolai állást engedélyezven, ezen állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázni óhajtók keresztleveleikkel, esetleges szolgálati bizonyítványokkal, katonai szolgálatukat igazoló okmányaikkal és iskolai képzettségüket igazoló bizonyítvánnyal felszerelt keresüket — jeienleg is szolgálatban levők hivatalos uton, szolgálatban nem állók pedig közvetlen alulírott alispánhoz személyes en kötelesek beadni 1909. évi július hó 17-ig bezárólag.

Nagyenyeden, 1909. június hó 11-én.

Br. Bánffy Kázmír,

alispán.

1511—2

WINKLER JÁNOS
villanyvilágítási szaküzlete
NAGYENYED, Főtér 5. sz.

Elvállalja villamos világítási berendezések szerelését, tervezeték és költségvetések díjmentes elkészítését.

Ditmar és Brünner-féle lámpák és csillárokból rendezett állandó kiállítás megtekintésére az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja.

Gyakorlati tanácsokkal készséggel szolgál.

916—1909. tkvi. szám.

Arverési hirdetmény kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a buzásbocsárdi gör. kath. egyház végrehajtónak Jójka János a Jánosé buzásbocsárdi lakos végrehajtást szenvedő elleni 202. K. 80 fillér s jár. iránti végrehajtási ügyében Lodromán Máriáné szül. Jójka Joanna, Jójka Simon és Jójka György buzásbocsárdi lakosoknak a Jójka János a Jánosé után örökölt a buzásbocsárdi 5 sz. tkvi. A + 1 i. sz. 2039/2, 2049, 2041, 2042. hr. sz. házasság telek, szántó és legelő 1/2-edére 1713 kor. A + 2 r. sz. alatt bevezetett a 791 sz. tjkv. A. lapjani közös legelőből 4511350710-ed rész jutalék 1/2-edére 175 kor. 50 f.-ben megállapított kikiáltási árban a végrehajtási arverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1900. évi június hó 28. napjának d. e. 10 órájkor Buzásbocsárd község-házánál tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár felén illetve kétharmadánál nem fognak eladatni.

Az a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, s ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százalékáért megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, — ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésen mely azonnal folytatandó, többé részt nem vehet.

Arverezni szándékozók a kir. kincstár kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-ez. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított ovadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-ez. 170 §-sa értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

Az árverési feltételek alólított telekkönyvi hatóságnál és Buzásbocsárd község-házánál megtekinthetők.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságtól.

Balázsfalva, 1909. évi márczius hó 11. napján.

Schwarz.
kir. járásbíró.

1—1 145

Egy jó házból való

FIU tanulóknak felvétetik**KLEIN SÁMUEL**

órák és ékszerész üzletében

Nagyenyeden, Főtér 10. szám.

152 1—2

KRISTÁLY szénsavnyomás alatt töltött**forrásásvíz.**

Étvágyat javít, Gyomorrontást megakadályoz. Kapható minden jobb fűszer- és vegyeskereskedésben.

Főraktár:

Grünfeld Dávid utcai cégénél, Nagyenyeden.

126 14—17

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t.	
Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 210.000 kor.	
Előnyös	kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jöhíteli pénzüzetek részvényeire.
Vásárol	és elad értékpapirokat.
Letétbe	elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.
Idégen	kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat	az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számíthat le.
Allandó betétet	a legkedvezőbb kamattal mellett fogad el.
Nyitva áll	
hétköznap	
d. e. 9—12-ig,	
d. u. 3—4-ig.	
	Üzletfeleink
	részére telefon
	bevezetve
	14. szám alatt.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölcsönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

A. 5 ¹ / ₄ % kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 20.000 K.	b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.	c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 08 f.	D. 6% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
B. 5 ¹ / ₂ % kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.	a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
a) 44 ¹ / ₂ % évi törlesztésnél (89 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 01 f.	b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
b) 27 ¹ / ₂ % évi törlesztésnél (55 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 35 K. 07 f.	c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
C. 3 ³ / ₄ % kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 3000 K.	d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.
a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.	

Valamennyi kölcsön — az egyszersmindankorra fizetendő 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

forduljon minden érdeklődő,
ki sulyt fektet I. fajltizta anyagra.

Gyümölcsfák, dísz- és kerítésnövények stb.

Nemes szilvaesmetétkben nagy készlet.

Szőlőoltványok

európai, amerikai sima és gyökeres vesszők.
Arjegyzéket ingyen küld:

FISCHER és Társai.

faiskolák és szőlőoltványtelepek.

85 1—

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland Cementet ajánl olesó áron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható KLEMM PÁL cégénél Szentkirály-utca 128.

80 1—

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.